

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

**ADVIES op eigen initiatief
(BRUGEL-ADVIES-20250422-400)**

**met betrekking tot de impact van het Waterbeheerplan
(WBP) op BRUGEL**

**Opgesteld op basis van artikel 64/1, § 2, lid 2, 1° van de
ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader
voor het waterbeleid**

22/04/2025

Inhoudsopgave

1	Executive summary.....	3
2	Rechtsgrondslag.....	5
3	Inleiding	6
4	Analyse en uiteenzetting	7
4.1	Contextuele analyse.....	7
4.2	Juridische richtsnoeren van het WBP	8
4.2.1	Begrippen 'voorrang van het Europese recht' en 'hiërarchie van de normen'	8
4.2.2	Eerbied voor het onafhankelijkheidsbeginsel van BRUGEL	9
4.2.3	Beperkte bewegingsruimte van de Regering ten aanzien van de opdrachten van BRUGEL	10
4.3	Toepassing van de juridische richtsnoeren ten aanzien van het WBP 2022-2027.....	12
5.	Conclusies.....	19

I Executive summary

BRUGEL brengt op eigen initiatief een advies uit over het door de gewestregering goedgekeurde Waterbeheerplan (WBP) 2022-2027. Dit advies heeft als doel de gevolgen van het WBP op haar wettelijke bevoegdheden te beoordelen, inzonderheid wat betreft haar exclusieve rol als toezichthouder op de waterprijs zoals bepaald in de Kaderordonnantie Water (KOW).

De toezichthouder op de waterprijs maakt de volgende belangrijkste vaststellingen en neemt positie in zoals hierna bepaald:

- De KOW garandeert haar onafhankelijkheid

BRUGEL wijst erop dat zij, overeenkomstig het Europese recht en de KOW, haar opdrachten moet uitvoeren in volledige onafhankelijkheid ten overstaan van de overheid en de andere actoren in de sector.

Deze onafhankelijkheid wordt erkend voor zowel de energie- als de watersector.

- De door het WBP opgelegde verplichtingen moeten voldoen aan de door de KOW opgelegde beperkingen

BRUGEL kan niet worden gedwongen door maatregelen van het WBP die haar wettelijke bevoegdheden overschrijden of nieuwe verplichtingen creëren waarin de KOW niet voorziet.

De rol van 'leiding' die in het WBP aan BRUGEL wordt toegewezen, kan niet worden geïnterpreteerd als een hiërarchische overheid of ondergeschikt orgaan ten aanzien van Leefmilieu Brussel (LB).

In het licht van het bovenstaande besluit BRUGEL wat volgt met betrekking tot de specifieke maatregelen van het WBP:

- Maatregel 4.1 (Tarifiering volgens de vuilvracht): BRUGEL wijst elke verplichting inzake tariefaanpassing af die het WBP oplegt; volgens de bepalingen van de KOW kan enkel een facultatieve gedifferentieerde tarifiering in overweging worden genomen.
- Maatregel 4.3 (Milieukosten): BRUGEL onderstreept dat de integratie van de milieukosten in de tarieven afhankelijk is van een economische analyse die voorafgaand aan die integratie moet worden gemaakt. Het WBP mag deze integratie niet opleggen zonder aan deze voorwaarde te voldoen.
- Maatregel 4.4 (Terugwinning van de kosten): BRUGEL voert deze opdracht reeds uit, maar kan niet instemmen met eender welke verplichting inzake toesturen van niet-openbare tariefgegevens aan LB of inzake kwaliteitscontrole van de operatoren; de huidige wetgeving voorziet immers niet in deze opdrachten.
- Maatregel 4.6 (Sociaal Waterfonds): De beoogde acties overschrijden de huidige bevoegdheden van BRUGEL. Elke uitbreiding zou een duidelijke rechtsgrondslag en aangepaste middelen vereisen.

In het huidige advies komt BRUGEL tot het volgende besluit:

- De maatregelen van het WBP moeten passen in het hogere rechtskader en aansluiten bij het Europese recht;
- BRUGEL wijst elke interpretatie af van de rol van 'leiding' die een ondergeschikte rol ten aanzien van andere instellingen zou impliceren;

- De toezichthouder op de waterprijs wenst een nauwe samenwerking met LB, maar enkel binnen de grenzen van haar onafhankelijkheid en haar exclusieve bevoegdheden.

Tot slot beveelt BRUGEL aan dat latere WBP's rekening zouden houden met dit standpunt en met de fundamentele juridische beginselen (hiërarchie van de normen, onafhankelijkheid, exclusieve bevoegdheden).

2 Rechtsgrondslag

De ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid [hierna 'KOW'] bepaalt in haar artikel 60/1, §2, wat volgt:

"§ 2. Brugel is bekleed met een opdracht tot verlening van advies en expertise aan de overheid over de organisatie en de werking van de gewestelijke watersector, enerzijds, en met een algemene opdracht voor toezicht en controle in het kader van haar bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs met toepassing van deze ordonnantie en haar uitvoeringsbesluiten, anderzijds.

In dat kader is Brugel belast met volgende opdrachten:

I° het geven van gemotiveerde adviezen of beslissingen in het kader van haar bevoegdheden voor toezicht op de waterprijs en het indienen van voorstellen in de gevallen zoals bepaald door huidige ordonnantie en haar uitvoeringsbesluiten;

[...]"

Dit advies is opgesteld op initiatief van BRUGEL. Dit advies behoort tot het bevoegdheidsdomein van BRUGEL daar de inhoud van het Waterbeheerplan [hierna 'WBP'] een impact heeft op de exclusieve bevoegdheden van BRUGEL die worden opgesomd in artikel 64/1 van de KOW, en meer bepaald op haar bevoegdheid inzake toezicht op de waterprijs.

3 Inleiding

Artikel 13 van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid [hierna 'Kaderrichtlijn'] legt aan de lidstaten de verplichting op om een WBP op te stellen voor ieder stroomgebiedsdistrict op hun grondgebied. Deze verplichting werd omgezet in artikel 41, §1, van de KOW¹. Bij besluit van 22 juni 2023 heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering het WBP voor de periode 2022-2027 goedgekeurd. Het Waterbeheerplan (WBP), opgesteld overeenkomstig artikel 13 van Richtlijn 2000/60/EG, is een strategisch beleidsinstrument dat als doel heeft de bescherming en het duurzame beheer van de watervoorraden te verzekeren. Het is bindend voor overheden wat betreft de te bereiken resultaten.

Hoewel het WBP en de KOW² bepalen dat de overheden die belast zijn met de toepassing ervan, gebonden zijn door het WBP wat betreft de te bereiken resultaten, stelt BRUGEL zich vragen bij de toepasselijkheid van sommige maatregelen en acties die in het WBP zijn opgenomen en die aan BRUGEL zouden worden toegewezen.

De redenering verloopt in twee tijden:

- enerzijds herinnert BRUGEL aan de juridische richtsnoeren van het WBP, te weten: de vereiste van overeenstemming van het WBP met het Europese recht, het beginsel van hiërarchie van de normen, het beginsel van de onafhankelijkheid van BRUGEL en van de exclusieve aard van de bevoegdheden die aan BRUGEL zijn toegewezen door artikel 64/1 van de KOW [cf. infra 4.2.];
- anderzijds onderzoekt BRUGEL de impact van de eerste analyse op de toepasselijkheid van de maatregelen en acties die in het WBP 2022-2027 worden vastgesteld ten aanzien van BRUGEL [cf. infra 4.3.].

Voorts heeft BRUGEL deze vragen niet alleen openbaar gemaakt, maar ook geformuleerd ten overstaan van de betrokken overheden [cf. infra 4.1.].

¹ "Om de milieudoelstellingen te bereiken, stelt de Regering op voorstel van Leefmilieu Brussel een maatregelenprogramma op voor het gedeelte van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde dat gelegen is op het grondgebied van het gewest, in samenhang met de maatregelen waartoe werd besloten in het hele stroomgebied."

² "Het Waterbeheerplan verbindt de Regering en de overheden die belast zijn met de toepassing ervan, met betrekking tot de te bereiken resultaten" [artikel 57 van de KOW].

4 Analyse en uiteenzetting

4.1 Contextuele analyse

Het behoud van de onafhankelijkheid van de toezichthouder op de waterprijs is de hoofdpijler van een doeltreffende tariefregulering. Daarom heeft BRUGEL bijzonder veel aandacht voor het behoud van die onafhankelijkheid. Het is in deze geest dat BRUGEL in haar adviezen 343³ en 365⁴ reeds de nadruk legde op de noodzaak om haar exclusieve bevoegdheden zoals bedoeld in de KOW te beschermen.

Na de goedkeuring van het WBP, in weerwil van de standpunten die in voornoemde adviezen werden ingenomen, heeft BRUGEL gepoogd de gevolgen van het Plan voor de toezichthouder op de waterprijs te identificeren en daarover van gedachten gewisseld met LB. Beide instanties hebben brieven uitgewisseld betreffende de interpretatie van de concepten en de verantwoordelijkheden van de geïdentificeerde spelers. Samengevat:

- De rol van 'leiding' in het kader van het WBP is verschillend in functie van het niveau van betrokkenheid, of het nu gaat om een maatregel of een actie:
 - De leiding van een maatregel:
 - Is het aanspreekpunt voor deze maatregel ('SPOC')
 - Staat in voor de algemene uitvoering van de maatregel; dit omvat de coördinatie van de verbonden acties met inbegrip van de coördinatie van de betrokken spelers;
 - Is belast met de jaarlijkse rapportering aan de coördinator van het platform (Leefmilieu Brussel), door de gegevens te consolideren die worden verzameld bij de respectieve leiding van de acties in verband met deze maatregel (budget, voortgang, uitvoeringstermijnen);
 - Identificeert eventuele risico's of blokkeringen en onderneemt de passende acties om ze te vermijden of tot een minimum te beperken dankzij haar deskundigheid;
 - Levert ondersteuning voor de goede uitvoering van de maatregel, op algemene wijze.
 - De leiding van een actie:
 - Is het aanspreekpunt voor deze actie ('SPOC')
 - Voert de gedefinieerde actie uit, of doet ze uitvoeren, door desgevallend te voorzien in coördinatie van en/of samenwerking met de andere belanghebbenden;
 - Brengt (ten minste eenmaal per jaar) verslag uit over de voortgang bij de leiding van de maatregel;

³ [Advies 343](#) van 3 mei 2022 met betrekking tot het ontwerp van Waterbeheerplan 2022-2027, goedgekeurd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

⁴ [Advies 365](#) van 25 april 2023 betreffende het openbaar onderzoek in verband met het Waterbeheerplan 2022-2027.

- Informeert de leiding van de maatregel over eventuele obstakels of blokkeringen, de reden daarvoor en de wijze om ze te verhelpen/omzeilen enzovoort.
-
- Leefmilieu Brussel staat rechtstreeks in voor de uitvoering van de maatregelen door contact op te nemen met elke aangewezen leiding, waaronder ook BRUGEL.

LB heeft ook blijk gegeven van haar vastberadenheid om maximaal samen te werken met inachtneming van specifieke opdrachten waaronder inzonderheid die in verband met het toezicht op de tariefaspecten van water.

BRUGEL bevestigt haar streven om samen te werken met LB of eender welke andere spelers die betrokken zijn bij het WBP. Ze wijst er echter op dat haar onafhankelijkheid ten aanzien van de andere instanties gewaarborgd moet zijn in het kader van deze samenwerking. Uit de definities van voornoemde rollen en concepten zou er kunnen worden afgeleid dat LB toezicht houdt op de regulator en dat dit toezicht wordt georganiseerd door de Regering (zie de volgende punten). Bijgevolg kan BRUGEL niet aansluiten bij deze benadering van ondergeschikte relaties.

Daarom stelt ze voor om de rol van 'leiding' te interpreteren, wanneer het WBP betrekking heeft op BRUGEL, in het licht van de KOW. In de praktijk zal BRUGEL de opdrachten uitvoeren waarmee de KOW haar belast; de in het kader van deze opdrachten genomen beslissingen / verleende adviezen zullen kunnen worden gebruikt door LB.

4.2 Juridische richtsnoeren van het WBP

4.2.1 Begrippen 'voorrang van het Europese recht' en 'hiërarchie van de normen'

Volgens het beginsel van voorrang van het Europese recht hebben de Europese normen voorrang op het nationale recht.

Artikel 288 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt wat volgt: "Een richtlijn is verbindend ten aanzien van het te bereiken resultaat voor elke lidstaat waarvoor zij bestemd is, doch aan de nationale instanties wordt de bevoegdheid gelaten vorm en middelen te kiezen".⁵

De toepassing van het nationale recht, en meer bepaald van een nationale wet die speciaal wordt ingevoerd om uitvoering te geven aan een Europese richtlijn, moet worden geïnterpreteerd door het nationale rechtscollege "in het licht van de tekst en de finaliteit van de richtlijn".⁶

De KOW moet worden geïnterpreteerd in het licht van de Europese rechtsorde, meer bepaald de Kaderrichtlijn Water en Richtlijn 2019-944 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit [hierna 'Richtlijn elektriciteit']. Daar elke nationale bepaling in overeenstemming moet zijn met het Europese recht, kan BRUGEL een opdracht of wettelijke verplichting enkel vervullen indien ze in overeenstemming is met het Europese recht.

Bovendien moet elke norm, krachtens het beginsel van de hiërarchie van de normen in de nationale rechtsorde, in overeenstemming zijn met alle normen die hiërarchisch gezien hogere normen zijn; overheden die bevoegd zijn om een norm aan te nemen of te wijzigen, moeten rekening houden met deze dimensie en zich bijgevolg schikken naar de regels die hiërarchisch gezien hoger zijn dan de regels die zij aannemen.

⁵ Artikel 288, 3de lid, Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

⁶ Zie HJEU, arrest van 10.04.1984, C-14/83, Sabine von Colson en Elisabeth Kamann tegen Land Nordrhein-Westfalen, paragraaf 26.

In het Belgische recht zijn de wetgevende normen - de wet, decreten en ordonnances - hiërarchisch gezien hoger dan de uitvoerende normen, i.e. koninklijke besluiten en besluiten van de gewest- en gemeenschapsregeringen.

Daar het besluit tot goedkeuring van het WBP een besluit van de Brusselse gewestregering is, moet het in overeenstemming zijn met zowel het Europese recht als de Brusselse ordonnances die hiërarchisch gezien hogere normen zijn.

De theoretische beginselen hebben 2 juridische gevolgen die worden uiteengezet in de punten 4.2.2. en 4.2.3.

4.2.2 Eerbied voor het onafhankelijkheidsbeginsel van BRUGEL

Artikel 57 van de Richtlijn elektriciteit bepaalt het volgende:

"De lidstaten waarborgen de onafhankelijkheid van de regulerende instantie en zorgen ervoor dat zij haar bevoegdheid op onpartijdige en transparante wijze uitoefent. Te dien einde waken de lidstaten erover dat de regulerende instantie, bij de uitvoering van de regulerings taken die haar bij deze richtlijn en de aanverwante wetgeving zijn opgelegd:

a) juridisch gescheiden en functioneel onafhankelijk is van andere publieke of particuliere entiteiten;

b) ervoor zorgt dat haar personeel en de personen die belast zijn met haar beheer:

[...]

ii) bij het verrichten van de regulerings taken geen directe instructies verlangen of ontvangen van regeringen of andere publieke of particuliere entiteiten. Eventuele nauwe samenwerking met andere bevoegde nationale instanties of de toepassing van algemene beleidsrichtsnoeren van de overheid die geen verband houden met de in artikel 59 genoemde regulerings taken, worden door dit voorschrift onverlet gelaten."

De ordonnantie van 19 juli 2011 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest [hierna 'electriciteitsordonnantie'] zet deze richtlijn om in het interne recht:

- "Brugel is onafhankelijk van de Regering" [artikel 30septies];
- "Brugel voert haar administratief, budgettair en boekhoudkundig beheer onafhankelijk" ([artikel 30bis §9];
- "Brugel beschikt over het voldoende personeel om te voldoen aan haar verplichtingen. Het personeel en de bestuurders van Brugel verzoeken, noch aanvaarden rechtstreekse instructies van geen enkele regering of andere openbare of private entiteit in de uitvoering van haar opdrachten in toepassing van § 2 van dit artikel" [artikel 30quinquies §3].

Hoewel de onafhankelijkheidsverplichting wordt bekrachtigd in de Richtlijn elektriciteit en de electriciteitsordonnantie en BRUGEL de energieregulator is terwijl ze wordt geïdentificeerd als 'toezichthouder op de waterprijs', waardoor ze wordt belast met opdrachten die de KOW op beperkende wijze opsomt, is haar onafhankelijkheid ook van toepassing in de watersector en kan de aard van de uitgevoerde opdracht geen weerslag hebben op die onafhankelijkheid.

i. De onafhankelijkheid van Brugel is inherent aan de instelling

De voorbereidende werkzaamheden van de electriciteitsordonnantie (Doc. Brussels Parlement, gewone zitting, 2006-2007, A-308/I, p. 74 en 137) bepalen wat volgt:

- "Brugel beschikt over een eigen rechtspersoonlijkheid (van 'publiek recht', zoals voorzien in artikel 30bis, § 1, lid 2) en een organieke zelfstandigheid. Brugel beschikt over een eigen beslissingsmacht, in tegenstelling tot een regie wiens beslissings- en handelingsbevoegdheid zich in handen van de bevoegde minister bevinden [...] gecombineerd met een voogdijmechanisme. Zij brengt dus verschillende essentiële kenmerken van een publieke instelling bijeen (wij onderlijnen)";
- "De nieuwe bepaling heeft als doelstelling Brugel te begiftigen met een voldoende budget, dat goedgekeurd wordt door het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit beantwoordt aan de vereisten van onafhankelijkheid opgelegd door artikel 35 van richtlijn 2009/72/EG (wij onderlijnen)." Sinds de bevoegdheden van BRUGEL werden uitgebreid tot de watersector, bevat het door het parlement goedgekeurde budget ook een enveloppe voor de watersector.

De onafhankelijkheid van BRUGEL is inherent aan de instelling en de werking ervan, zoals overigens wordt bepaald in het huishoudelijk reglement van BRUGEL.

ii. De onafhankelijkheid van Brugel is van toepassing in de watersector

De voorbereidende werkzaamheden van de KOW (Doc. Brussels Parl., gewone zitting, 2017-2018, A-577/2, p. 7 en 16) bepalen wat volgt:

- "De gewijzigde kaderordonnantie water van 2006 zal BRUGEL namelijk aanstellen als onafhankelijk toezichthoudend orgaan voor de waterprijs (art. 5, 61° en 64/1 nieuw), naar het voorbeeld van de 'Waterregulator' in Vlaanderen of het 'Comité de Contrôle de l'eau' in Wallonië;

De keuze voor BRUGEL is ingegeven door de expertise inzake gereguleerde markten (elektriciteit en gas) die de instelling heeft verworven en door haar onafhankelijkheid, zowel ten opzichte van de sector als van de politiek (wij onderlijnen)";

- "De rol van onafhankelijk controleur voor Brugel, die gedepolitiseerd is (wij onderlijnen) en over erkende expertise beschikt, is dus van duidelijk belang. Het ontwerp zou de consumenten moeten geruststellen omdat zij een juiste prijs voor het water zullen betalen."

Aldus valt de keuze voor BRUGEL als onafhankelijk orgaan voor het toezicht op de waterprijs te verklaren door haar onafhankelijkheid ten aanzien van de politiek en de watersector.

Uit deze analyse valt af te leiden dat - hoewel de onafhankelijkheid van BRUGEL wordt bekrachtigd in de elektriciteitsordonnantie - die onafhankelijkheid onmisbaar is voor de algemene werking van BRUGEL in zowel de energie- als de watersector in het kader waarvan ze eveneens van toepassing is.

4.2.3 Beperkte bewegingsruimte van de Regering ten aanzien van de opdrachten van BRUGEL

De KOW somt in haar artikel 64/1⁷ de opdrachten van BRUGEL in de watersector op.

⁷ "§ 1 In het kader van haar in paragraaf 2 opgesomde opdrachten, neemt Brugel alle redelijke maatregelen, eventueel in nauw overleg met de andere betrokken gewestelijke overheden en onverminderd hun bevoegdheden, om volgende doelstellingen te bereiken:

1° de tariefmethodologieën vastleggen;

2° de tarieven van de watersector goedkeuren;

3° een doeltreffende behandeling verzekeren in alle onafhankelijkheid van de klachten door de Geschillendienst.

De in dit artikel genoemde opdrachten behoren exclusief tot de bevoegdheid van BRUGEL, daar de wetgever ze uitdrukkelijk aan haar heeft toegekend, rekening gehouden met haar expertise in de energiesector en de institutionele onafhankelijkheid (cf. punt 4.2.2, ii en de voorbereidende werkzaamheden van de KOW). Daaruit volgt dat, bij gebreke van wijziging van de KOW, geen enkele andere speler BRUGEL zou kunnen vervangen om deze opdrachten uit te voeren.

De Regering kan de nadere regels bepalen voor de uitvoering van de opdrachten zoals genoemd in punt 1° tot punt 5° (*"De Regering kan de nadere regels voor de uitvoering van die opdrachten bepalen"*), maar mag geen opdrachten toevoegen noch de opdrachten wijzigen die in voornoemd artikel worden opgesomd. De toewijzing aan de Regering van de mogelijkheid om de nadere regels voor uitvoering te bepalen, is het gevolg van het feit dat:

- ze voor de opdrachten 2° en 4° rechtstreeks betrokken is bij de uitvoering van de opdracht;
- ze, wat betreft alle opdrachten, het onafhankelijkheidsbeginsel van BRUGEL niet zou eerbiedigen indien ze de macht had om de opdrachten van BRUGEL te creëren of te wijzigen.

De Regering heeft dus een macht die strikt beperkt is tot het bepalen van de nadere regels voor uitvoering van de opdrachten van BRUGEL en tot de mogelijkheid om aan BRUGEL te vragen onderzoek en studies te voeren in het kader van haar bevoegdheid inzake toezicht op de waterprijs.

Meer bepaald, in het kader van de bevoegdheid van BRUGEL inzake toezicht op de waterprijs, bepaalt artikel 39 van de KOW duidelijk dat BRUGEL vanaf 1 januari 2021 haar bevoegdheid inzake toezicht op de waterprijs zal uitoefenen op basis van de beginselen die opgenomen zijn in de tariefmethodologie, en niet langer [zoals in het verleden] op basis van de door de Regering goedgekeurde maatregelen:

"Tot 31 december 2019 oefent Brugel haar bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs uit op basis van de maatregelen die werden goedgekeurd door de Regering om het beginsel van terugwinning van de kosten van waterdiensten toe te passen, inclusief de kosten voor het

§ 2. Brugel is bekleed met een opdracht tot verlening van advies en expertise aan de overheid over de organisatie en de werking van de gewestelijke watersector, enerzijds, en met een algemene opdracht voor toezicht en controle in het kader van haar bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs met toepassing van deze ordonnantie en haar uitvoeringsbesluiten, anderzijds.

In dat kader is Brugel belast met volgende opdrachten:

1° het geven van gemotiveerde adviezen of beslissingen in het kader van haar bevoegdheden voor toezicht op de waterprijs en het indienen van voorstellen in de gevallen zoals bepaald door huidige ordonnantie en haar uitvoeringsbesluiten;

2° op vraag van de Regering of van de Minister belast met het Waterbeleid, het uitvoeren van onderzoeken en studies in verband met de watersector in het kader van haar bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs;

3° het beschikken over een controlebevoegdheid ter plaatse en die controles te laten uitoefenen door haar personeel;

4° het informeren van de Regering over de afstemming van de tarieven met name op de subsidie die de Regering aan een wateroperator verleent of op hun sociale gevolgen, in het bijzonder voor de meest kwetsbare categorieën van gebruikers;

5° de bevoegdheden van de Geschillendienst zoals ingevoerd bij artikel 30novies van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, uit te breiden tot de watersector teneinde de klachten te behandelen die door een gebruiker worden ingediend wegens niet-naleving door de wateroperator bedoeld in artikel 17, § 1, 3°, van zijn algemene verkoopsvoorwaarden, alsook de klachten die betrekking hebben op een inbreuk door een wateroperator op de in deze ordonnantie vervatte tariefbepalingen.

De Regering kan de nadere regels voor de uitvoering van die opdrachten bepalen (wij onderlijnen)."

leefmilieu en voor de natuurlijke rijkdommen, gelet op de economische analyse uitgevoerd overeenkomstig bijlage II en overeenkomstig het beginsel dat de vervuiler betaalt.

[...]

Vanaf 1 januari 2021 oefent Brugel haar bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs uit op basis van de tariefmethodologieën en beginselen van Afdeling VIII."

Indien Brugel haar bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs vóór 1 januari 2021 zou uitoefenen op basis van de door de Regering goedgekeurde maatregelen, bepaalt de KOW uitdrukkelijk dat de opdracht van toezichthouder op de waterprijs na die datum enkel nog kan worden uitgeoefend op basis van de beginselen in de tariefmethodologieën en afdeling VIII van de KOW. Het past echter om te benadrukken dat, hoewel dit toezicht exclusief toekomt aan BRUGEL, de wetgever de mogelijkheid behoudt om de nadere regels ervan te bepalen door een aantal bakens uit te zetten zoals een onderscheid tussen categorieën van gebruikers of het opleggen van een specifieke tariefstructuur. Er is reden om daaruit af te leiden dat het WBP 2022-2027 geen maatregelen ten aanzien van BRUGEL kan nemen wat betreft het toezicht op de waterprijs.

4.3 Toepassing van de juridische richtsnoeren ten aanzien van het WBP 2022-2027

BRUGEL neemt de maatregelen en acties over die zijn opgenomen in het WBP en in verband waarmee de leiding aan haar wordt aangewezen en past daarop de juridische richtsnoeren toe die worden beschreven in punt 3.2.

BRUGEL heeft haar analyse niet uitgebreid tot de hierna vermelde acties om de volgende redenen:

- Voor actie 1.12.3.⁸ gaat het erom een milieumaatregel die als doel heeft het zuiveringsrendement van de WZS's te verbeteren door te rekenen op het niveau van de tarieven; deze maatregel steunt op een Europese verplichting;
- voor actie 4.5.1⁹, die al werd afgesloten, ging het erom deel te nemen aan een werkgroep in verband met waterarmoede. Deze deelname was vrijwillig en BRUGEL heeft niet aan de werkgroep deelgenomen.

⁸ - Actie 1.12.3. "De impact evalueren impact van de implementatie van de voorgestelde oplossingen op het energieverbruik, de waterprijs en de milieu-impact evalueren" van maatregel 1.12. "Het zuiveringsrendement van de collectieve zuiveringsstations verbeteren"; de leiding van de actie is toegewezen aan Hydria, in overleg met LB en Brugel.

⁹ De actie 4.5.1. "Indicatoren ontwikkelen die de 'WA-boordtabel' vormen die toelaat de WA in het BHG op te volgen door er de problematiek van daklozen en slecht gehuisveste personen in op te nemen" van maatregel "4.5. De invoering van sociale maatregelen ter bestrijding van waterarmoede evalueren"; de leiding van de actie is toegewezen aan de Werkgroep 'WA' (LB in partnerschap met Vivaqua, Brugel en de sociale actoren).

Maatregel	Actie	Leiding	Conformiteit van de aan Brugel toegewezen opdracht ten opzichte van de juridische richtsnoeren van het WBP
Maatregel 4.1. De wijze van facturering van de kosten van de zuiveringsdienst evalueren¹⁰	Actie 4.1.1. Analyse en vergelijken van de twee tariefbenaderingen (op basis van het volume alleen vs. de hoeveelheid verontreinigende stoffen) met betrekking tot de naleving van het principe van 'de vervuiler betaalt'	LB	In de huidige tariefmethodologie, voor het deel zuivering, is de prijs per m ³ identiek ongeacht het feit of de gebruiker al dan niet de hoedanigheid van huishoudelijke gebruiker heeft. Door het gebruik van de termen 'een nieuw gezamenlijk voorstel' [cf. voetnoot] gaat BRUGEL ervan uit dat de Regering haar oplegt om in de tariefmethodologie rekening te houden met een stimulerende tarifiering voor ondernemingen die hun prestaties zouden hebben verbeterd op het vlak van de uitstoot van vuilvracht, teneinde tegemoet te komen aan het principe van 'de vervuiler betaalt'.
	Actie 4.1.2. Een benchmarking/analyse maken van benaderingen in andere lidstaten	LB	Eenzijds wil BRUGEL erop wijzen dat de stimulans niet bijzonder relevant is, daar het veeleer gaat om een verschillend of specifiek tarief dat als doel heeft de weergave te zijn van een bijzondere situatie zonder noodzakelijkerwijze van stimulerende aard te zijn.
	Actie 4.1.3. Presenteren van nieuwe ideeën aan de belanghebbenden en bespreking in een werkgroep	LB, Vivaqua, Hydria, Brugel ¹¹	Anderzijds bevat de KOW de richtsnoeren voor de uitwerking van de tariefmethodologie en de goedkeuring van de tarieven, meer bepaald wat betreft het beginsel van 'de vervuiler betaalt': " <u>Met toepassing van dit beginsel worden de waterprijs en de terugwinning van de kosten, in voorkomend geval, (wij onderlijnen) bepaald volgens de vervuilingsgraad veroorzaakt door de gebruiker.</u> "
	Actie 4.1.4 Bepalen van een nieuwe tarifieringsmodaliteit	LB, Vivaqua, Hydria, Brugel	Bij toepassing van de in punt 3.1. beschreven beginselen is BRUGEL van mening wat volgt: ➤ Daar de <u>Kaderrichtlijn</u> niet voorschrijft dat de lidstaten rekening moeten houden met de graad van zuivering van het water bij de facturering van het deel 'sanering' aan de ondernemingen, is BRUGEL niet gehouden die graad van zuivering op te nemen in de tariefmethodologie;

¹⁰ In het WBP luidt de motivering als volgt: "Een nieuwe tariefbenadering voor de zuiveringsdiensten voorstellen die operationeel gemakkelijk uitvoerbaar is en een stimulans vormt voor bedrijven. Het hoofddoel is zoveel mogelijk het principe van 'de vervuiler betaalt' in acht te nemen, hetgeen niet of nauwelijks mogelijk is met de in de milieuvergunningen vastgelegde verplichtingen."

De uitvoering is als volgt: "LB zal ideeën voorleggen aan de verschillende belanghebbenden voor een nieuw gezamenlijk voorstel (wij onderlijnen) dat past binnen het tijdschema dat door de nieuwe tariefperiodes (2022-2027) wordt opgelegd. Er moet rekening worden gehouden met verschillende tijdsbestekken: de termijnen voor het indienen van voorstellen tot wijziging van de tarieven en de termijn voor de verlenging van het beheerscontract met HYDRIA."

¹¹ Er wordt bepaald: "Leefmilieu Brussel zal mogelijke verbeteringen vaststellen die met de verschillende belanghebbenden moeten worden besproken: 'Brugel, Hydria en Vivaqua'."

			➤ Rekening houden met een zuivering door de onderneming is in het WBP opgenomen als een verplichting, terwijl de KOW een mogelijkheid voor ogen heeft door gebruik te maken van de termen 'in voorkomend geval'. Aldus houdt de Regering geen rekening met <u>artikel 64/1, §2, lid 3</u> daar ze aan BRUGEL een nieuwe verplichting oplegt, die verder gaat dan de aard van 'nadere regels voor de uitvoering van de opdrachten van Brugel'; ➤ De methode van rekening houden met de zuivering van het water door de gebruiker om verschillende tarieven vast te stellen, is een <u>exclusieve bevoegdheid</u> van BRUGEL. Dit betekent dat BRUGEL de mogelijkheid heeft, maar niet verplicht is, om dit criterium op te nemen in de tariefmethodologie, in functie van haar eigen beoordelingen en van het evenwicht van de methodologie. Hoewel de ordonnantie BRUGEL mag vragen om rekening te houden met dit type parameters, betekent dit niet dat het om een automatische verplichting zou gaan en evenmin dat de integratie ervan stelselmatig zou moeten gebeuren. ➤ <u>Artikel 39 van de KOW</u> wordt niet in acht genomen, daar de Regering geen maatregel mag opleggen aan BRUGEL in het kader van haar bevoegdheid van toezicht op de waterprijs; ➤ Daar de artikelen 39 en 64/1, §2, lid 3, niet in acht worden genomen en de Regering geen instructies kan geven aan BRUGEL, doen de acties 4.1.3. en 4.1.4. afbreuk aan haar <u>onafhankelijkheid</u>; Met inachtneming van het WBP kan LB een benchmark/analyse maken en verbeteringspistes voorstellen, maar BRUGEL zal in geen geval gehouden zijn die te volgen in het kader van de nieuwe tariefmethodologie, indien de KOW niet wordt gewijzigd.
Maatregel 4.3. De milieukosten en de kosten van de hulpbronnen voor diensten beoordelen in verband met watergebruik, en de mogelijkheid van hun verrekening in de waterprijs onderzoeken	Actie 4.3.1. Een monetaire waardering uitvoeren van de gevolgen van het watergebruik voor het milieu en de hulpbronnen, met name op basis van het WEISS-model, dat de belangrijkste bronnen van verontreinigende stoffen met een impact op de waterlichamen in het BHG inventariseert	LB	In actie 4.3.4. legt de Regering aan BRUGEL de verplichting op om in de volgende tariefmethodologie rekening te houden met een tarifiering van water waarin de milieukosten en de kosten van de hulpbronnen zijn opgenomen.
	Actie 4.3.2. Inventarisatie en evaluatie van de te nemen verzachtende/preventieve maatregelen met betrekking tot de milieu-impact, evenals het	LB	

	analyseren van de impact van het internaliseren van de kosten van de uitvoering van deze maatregelen op de waterprijsstelling		Deze verplichting is opgenomen in artikel 9 van Kaderrichtlijn 2000/60/EG ¹² en werd omgezet in artikel 39/2, 2° van de KOW ¹³ . De Richtlijn bepaalt echter dat deze verrekening moet gebeuren in het licht van een voorafgaande economische analyse die moet worden gemaakt overeenkomstig bijlage III. Bijgevolg is de verrekening van de milieukosten en de kosten van de hulpbronnen een opportuniteitsbeslissing die dus afhankelijk is van de conclusies van de voorafgaande economische analyse.
	Actie 4.3.3. Een kosten-batenanalyse uitvoeren om de prioriteit te bepalen van de infrastructuur of de maatregelen die nog moeten worden geïmplementeerd om de impact op het milieu te voorkomen/verminderen en de kwaliteit van de waterlichamen positief te beïnvloeden	LB	BRUGEL heeft deze analyse in 2021 gemaakt aan de hand van een verkennende studie die heeft toegelaten de verschillende fasen die noodzakelijk zijn om deze doelstelling te bereiken duidelijk te beschrijven. Daaruit is gebleken dat BRUGEL niet eenzijdig rekening kan houden met deze kosten in de tarifiering, maar dat dit moet gebeuren op basis van globale beleidsoriënteringen; de samenwerking op dit vlak zou kunnen gebeuren in de vorm van een gewestelijke werkgroep.
	Actie 4.3.4. De financiële behoeften voor de implementatie van preventieve/verzachtende infrastructuur of maatregelen opnemen in de watertarifiering	BRUGEL	Het is in deze context dat het WBP aan LB meerdere opdrachten heeft toegewezen die toelaten deze bakens vast te stellen en meer bepaald de milieukosten en kosten van de hulpbronnen te bepalen. In haar advies betreffende het WBP heeft BRUGEL herinnerd aan de kalender voor wijziging van de tariefmethodologie en gewezen op de noodzaak dat deze analyses moeten zijn voltooid alvorens er wordt begonnen met het werk van herziening van de tariefmethodologie. In de huidige fase is het werk door LB nog niet afgerond en BRUGEL kan het a priori dus niet gebruiken in het kader van de wijziging van de tariefmethodologie. Actie 4.3.4. vindt haar oorsprong in het Europese recht, maar het WBP gaat verder dan wat is opgenomen in de Kaderrichtlijn: de actie verplicht immers om de milieukosten en kosten van de hulpbronnen op te nemen in de tarieven, terwijl de Richtlijn dit in aanmerking nemen afhankelijk maakt van de uitvoering van een voorafgaande economische analyse. Volgens BRUGEL kan de Regering geen nieuwe verplichting opleggen aan BRUGEL zonder in te gaan tegen het Europese recht en de artikelen 39 en 64/1, § 2, lid 3, van de ordonnantie.

¹² "De lidstaten houden rekening met het beginsel van terugwinning van de kosten van waterdiensten, milieukosten en kosten van de hulpbronnen, met inachtneming van de economische analyse volgens bijlage III en overeenkomstig met name het beginsel dat de vervuiler betaalt."

¹³ "De tariefmethodologie moet toelaten om de reële kostprijs van het water te bepalen, dat wil zeggen op efficiënte wijze alle kosten te dekken die noodzakelijk of efficiënt zijn voor de uitvoering van de opdrachten van de wateroperatoren met naleving van hun wettelijke of regelgevende verplichtingen en onverminderd een eventuele financiële participatie van het Gewest, en op die manier het beginsel toe te passen van kostenterugwinning van waterdiensten, inclusief milieukosten en kosten van de hulpbronnen."

			Tot slot zal het resultaat van de door LB uitgevoerde studie niet kunnen worden opgelegd aan BRUGEL in het kader van de tariefmethodologie, op straffe van niet-naleving van voornoemde artikelen en de onafhankelijkheid van BRUGEL. BRUGEL is immers als enige bevoegd om te bepalen hoe deze kosten kunnen of moeten worden doorgerekend aan de gebruiker, als gevolg van de exclusieve aard van de bevoegdheden die aan BRUGEL worden toegewezen.
Maatregel 4.4.: Zorgen voor de naleving van het beginsel van de kostenterugwinning van de waterdiensten	Actie 4.4.1.: Tariefmethodologieën opstellen en watertarieven die proportioneel en niet-discriminerend zijn goedkeuren	BRUGEL	Wat betreft maatregel 4.4. wordt de leiding toegewezen aan BRUGEL, naast LB. De Kaderrichtlijn bepaalt in artikel 9 dat de lidstaten rekening moeten houden met het principe van kostenterugwinning van de waterdiensten. De KOW zet de Richtlijn om in meerdere artikelen, meer bepaald artikel 6 ¹⁴ dat bepaalt dat dit principe moet worden toegepast door de Regering en alle instellingen die bevoegd zijn in het beheer van de watercyclus. BRUGEL ziet in dit verband geen problemen wat betreft een nauwe samenwerking tussen LB en BRUGEL met betrekking tot dit onderwerp. Als gevolg echter van de exclusieve bevoegdheid inzake tarifiering die BRUGEL geniet, behoudt ze zich de mogelijkheid voor om te beoordelen hoe er met dit principe rekening wordt gehouden in haar methodologie.
	Actie 4.4.2.: Jaarlijkse tariefsalodgegevens aan LB overmaken	BRUGEL	Indien er bijgevolg kan worden overwogen om samen te werken met LB, zal de beslissing om bepaalde elementen al dan niet op te nemen in de tariefmethodologie volledig bij BRUGEL liggen in de uitoefening van haar opdrachten.
	Actie 4.4.3.: De noodzakelijke indicatoren voor de kostenterugwinning berekenen en verslag uitbrengen aan de Europese instellingen	LB	
	Actie 4.4.4.: Ervoor zorgen dat waterbeheerders een bepaald kwaliteitsniveau van de dienstverlening garanderen met betrekking tot hun openbardienstverlening	BRUGEL	Actie 4.4.1. is ook opgenomen in de KOW [artikel 39/2, lid 1, 6°]. BRUGEL voert de maatregel en actie 4.4.1 uit daar ze zijn opgenomen in het huidige rechtskader. De acties 4.4.2. en 4.4.4. zijn acties die niet zijn opgenomen in het Europese recht noch in de KOW: Actie 4.4.2.: De Regering kan niet opleggen dat de gegevens betreffende de tariefsaldi moeten worden verstrekt aan LB. Door dat op te leggen, schendt ze de onafhankelijkheid van BRUGEL en de artikelen 39 en 64/1, §2, lid 3. Bovendien publiceert BRUGEL op haar website de jaarlijkse beslissing die zij neemt met betrekking tot de controles ex post. Indien LB de gegevens betreffende de tariefsaldi

¹⁴ "De rechtspersonen, waaronder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigd door zijn Regering, en de instellingen die bevoegdheden uitoefenen ter uitvoering van de opdrachten in het beheer van de waterkringloop moeten de volgende beginselen nakomen:

[...]

6° het beginsel van terugwinning van de kosten van waterdiensten, met inbegrip van de kosten voor het leefmilieu en de natuurlijke rijkdommen die verband houden met de achteruitgang van en de negatieve gevolgen voor het aquatische milieu, en rekening houdend met de voorspellingen op lange termijn op het gebied van het aanbod van en de vraag naar water in het stroomgebiedsdistrict".

			wenst te krijgen, omdat de beslissing van BRUGEL niet volledig zou zijn, moet ze deze vraag richten aan de operatoren; Actie 4.4.4.: Artikel 39/5 van de KOW bepaalt dat de operatoren hun verslag betreffende de kwaliteit van de diensten moeten toesturen aan LB. Er wordt niet bepaald dat BRUGEL dit verslag moet ontvangen om toe te zien op de kwaliteit van de diensten van de operatoren. In het kader echter van de opdrachten die BRUGEL uitoefent jegens de operatoren, ontwikkelt het instituut mechanismen die de operatoren ertoe aanzetten om een goede kwaliteit van de diensten te verzekeren [door middel van prestatie-indicatoren, principes van de tariefmethodologie en beslissingen genomen door de Geschillendienst ...]. BRUGEL wenst echter te benadrukken dat de ordonnantie haar niet machtigt om erop toe te zien dat de wateroperatoren een bepaald kwaliteitsniveau van de dienstverlening met betrekking tot hun openbaredienstopdrachten garanderen. In dit verband blijft BRUGEL erbij dat de ordonnantie zou moeten worden gewijzigd om haar in staat te stellen het kwaliteitsniveau van de dienstverlening van de operatoren op doeltreffende wijze te controleren.
Maatregel 4.6.: Het gebruiksmechanisme van het Sociaal Waterfonds evalueren en aanpassen	4.6.1. Een multicriteria-analyse uitvoeren om de doeltreffendheid van het Fonds m.b.t. de verwezenlijking van de doelstellingen van de ordonnantie te beoordelen	BRUGEL	Het WBP wijst de leiding van de maatregel en de acties toe aan BRUGEL. Het Europese recht noch de KOW voorziet in de toewijzing van deze opdracht. De omvang van de aan BRUGEL toegewezen opdrachten ligt niet in de lijn van de artikelen 39, 64/1, §2, lid 3, van de KOW.
	4.6.2. Nieuwe indicatoren vaststellen voor een meer gedetailleerde analyse van het gebruik van het fonds, zowel kwantitatief als kwalitatief	BRUGEL	Bovendien bepaalt het besluit van de Regering wat volgt: " <i>De verwachte rol van Brugel rond sociale maatregelen moet beperkt blijven tot de controle van de VIVAQUA-subsidie die gekoppeld is aan de toekenning van sociale tegemoetkoming en tot de <u>controle op het correcte gebruik van het Sociaal Waterfonds</u>, dat over dit tweede aspect wettelijke en reglementaire verduidelijkingen zullen volgen, maar dat voor het overige van Brugel geen kwalitatieve controle wordt verwacht.</i> "
	4.6.3. Een verslag opstellen over de toereikendheid van het Sociaal Waterfonds ten opzichte van de opdrachten en middelen van de OCMW's, alsook ten opzichte van de doelstelling van de ordonnantie (zoals bepaald in het besluit van de Regering van 2008)	BRUGEL, op basis van de informatie van de OCMW's en Vivaqua	BRUGEL wacht op de " <i>wettelijke en reglementaire verduidelijkingen</i> " wat betreft het correcte gebruik van het Sociaal Waterfonds. De verduidelijkingen moeten echter worden opgenomen in het kader van artikel 64/1 dat de exclusieve bevoegdheden van BRUGEL opsomt en moeten beperkt blijven tot ' <i>nadere regels voor de uitvoering van die opdrachten</i> ' [artikel 64/1, §2, lid 3]. Indien er reglementaire verduidelijkingen worden aangebracht, moeten ze dus worden beperkt tot nadere regels betreffende het toesturen van een advies aan de Regering over het correcte gebruik van het Sociaal Waterfonds, zoals het advies dat BRUGEL heeft opgesteld in het kader van de sociale tegemoetkoming.

	4.6.4.: Nieuwe operationele procedures vaststellen en toepassen om de toegang tot het fonds (vermindering van niet-gebruik), de flexibiliteit (verruiming van de trekkingsrechten) en de verdeling van de gebruikswijzen te verbeteren	BRUGEL	Indien, tot slot, de KOW aan BRUGEL opdrachten zou toewijzen die overeenstemmen met de acties 4.6.1., 4.6.2. en 4.6.3., moeten daaraan voldoende financiële middelen worden gekoppeld om de acties te kunnen uitvoeren.
--	--	--------	---

5. Conclusies

Bij het vervullen van haar opdrachten moet BRUGEL het Europese rechtskader en de bepalingen van de KOW in acht nemen, met eerbied voor haar onafhankelijkheid ten aanzien van de betrokken spelers en de Regering.

Bijgevolg kan BRUGEL niet verplicht worden om maatregelen of acties uit te voeren die opgenomen zijn in het WBP maar niet in de lijn liggen van het Europese recht en/of van hogere normen dan het WBP (zoals de KOW). Van haar kant heeft de Regering een macht die strikt beperkt is tot het bepalen van de nadere regels voor uitvoering van de opdrachten van BRUGEL en tot de mogelijkheid om aan BRUGEL te vragen onderzoek en studies te voeren in het kader van haar bevoegdheid inzake toezicht op de waterprijs. Tot slot zal het passen, daar de opdrachten van BRUGEL zoals vastgesteld door artikel 64/I van de KOW exclusieve bevoegdheden zijn die op onafhankelijke wijze moeten worden uitgeoefend, het concept van 'leiding' en de band tussen LB en BRUGEL in het kader van de uitvoering van de maatregelen van het WBP te interpreteren.

Bijgevolg:

- Wat betreft maatregel 4.1.: indien er verschillende tarieven zouden worden ingevoerd ten aanzien van de ondernemingen die de vuilvracht verminderen, zou dat enkel mogen gebeuren op basis van de nadere regels zoals opgenomen in de tariefmethodologie en de KOW. De resultaten van de studies die LB voert bij toepassing van het WBP, kunnen niet worden opgelegd aan BRUGEL;
- Wat betreft maatregel 4.3.: hoewel de Regering de bevoegdheid geniet om de milieukosten en de kosten van de hulpbronnen te identificeren, en ze te kwantificeren, meer bepaald via meerjaarlijkse investeringsplannen, en hoewel dat niet rechtstreeks hun doel is, blijven de opportuniteit en de nadere regels voor inclusie ervan in de tarifiering de exclusieve bevoegdheid van BRUGEL;
- Wat betreft maatregel 4.4.: terwijl actie 4.4.1. al in acht wordt genomen door BRUGEL op basis van het Europese recht en de KOW, heeft BRUGEL geen enkele wettelijke bevoegdheid om een opvolging van de acties 4.4.2. en 4.4.4. te verzekeren;
- Wat betreft maatregel 4.6. zal BRUGEL die niet uitvoeren, in afwachting van wettelijke of reglementaire verduidelijking die hoe dan ook beperkt zou moeten blijven tot het aanvragen van advies over het correcte gebruik van het Sociaal Waterfonds, buiten eender welk aspect inzake kwaliteit.

Hoewel BRUGEL zelf het initiatief heeft genomen voor het huidige advies met betrekking tot de inhoud van het WBP 2022-2027, moeten de in punt 4.2. genoemde juridische richtsnoeren van toepassing zijn voor de toekomstige WBP's, meer bepaald het plan dat momenteel wordt opgemaakt en, op globale wijze, voor elke maatregel die de Regering zou vragen ten aanzien van BRUGEL. Bovendien is BRUGEL van mening dat, in het toekomstige WBP, de leiding of co-leiding van een actie of een maatregel niet aan haar moet worden toegewezen teneinde niet te raken aan het duidelijke rechtskader dat de KOW heeft vastgesteld.

* *

*